

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 456/2016-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Krchnákom, Advokátska kancelária, Dolná 13, Banská Štiavnica, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 942/2014 a jeho rozsudkom zo 16. decembra 2014, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 120/2015 a jeho uznesením z 28. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. mája 2016 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len

„listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 942/2014 a jeho rozsudkom zo 16. decembra 2014, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 120/2015 a jeho uznesením z 28. januára 2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 9. mája 2016.

Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) bola zamietnutá žaloba [REDAKOVANÉ] ako žalobcu (ďalej len „žalobca“) proti sťažovateľke ako žalovanej o vydanie darovaného bytu. Zároveň bol žalobca zaviazaný nahradiť sťažovateľke trovy jej právneho zastúpenia vo výške 3 221,73 €. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 13 Co 942/2014 zo 16. decembra 2014 bol na základe odvolania žalobcu potvrdený rozsudok okresného súdu vo veci samej, ale zároveň bol zmenený vo výroku o náhrade trov konania tak, že sťažovateľke nebola náhrada trov prvostupňového konania priznaná s poukazom na ustanovenie § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a nebola jej priznaná ani náhrada trov odvolacieho konania. Proti výroku rozsudku krajského súdu o trovách prvostupňového a odvolacieho konania podala sťažovateľka dovolanie, ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 120/2015 z 28. januára 2016 odmietnuté.

Porušenie označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru vidí sťažovateľka predovšetkým v postupe a následnom nedostatočnom odôvodnení rozsudku krajského súdu v časti o náhrade trov, ako aj v časti o použití ustanovenia § 150 OSP s tým, že touto vadou konania sa jej odňala možnosť riadne konať pred súdom. Ďalej ide o pochybenie v postupe a uznesení najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľky odmietnuté napriek tomu, že rozsudok krajského súdu bol nepreskúmateľný pre nedostatok riadneho odôvodnenia v časti o náhrade trov konania a v časti o použití ustanovenia § 150 OSP. Touto vadou konania na krajskom súde bola sťažovateľke odňatá možnosť riadne konať pred súdom, čo zakladalo prípustnosť (sťažovateľka nesprávne uvádza dôvodnosť, pozn.) dovolania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Najvyšší súd podľa názoru sťažovateľky nedôsledne vykonal zákonnú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 242 ods. 1 druhej vety OSP, podľa ktorej sa musí povinne vždy skúmať, či rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 OSP. Napokon za

nedostatočne odôvodnené treba považovať aj samotné uznesenie najvyššieho súdu v časti, v ktorej sa mal zaoberať prípustnosťou dovolania podľa ustanovenia § 237 OSP.

Ďalej sťažovateľka nesúhlasí s argumentáciou krajského súdu, podľa ktorej získala obdarovaním majetkové hodnoty od žalobcu, čo treba považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa podľa § 150 OSP. Podľa názoru sťažovateľky v každom konaní o vrátenie daru sa vyskytuje táto okolnosť, takže uvedený právny názor by vlastne znamenal, že darcovi by v žiadnom prípade nehrozila v prípade neúspechu v konaní o vrátenie daru povinnosť nahradiť trovy obdarovanému. Navyše žalobca si zachoval doživotné neobmedzené užívanie darovanej nehnuteľnosti.

Neobstojí podľa sťažovateľky ani ďalší argument krajského súdu, podľa ktorého dôvodom hodným osobitného zreteľa má byť to, že žalobca bol vzhľadom na svoju chorobu precitlivý a nepriaznivo vnímal jej nezáujem o jeho osobu. V skutočnosti tento argument očividne nedosahuje intenzitu dôvodu hodného osobitného zreteľa v zmysle § 150 OSP, ale zároveň tvrdená skutočnosť vôbec nevyplývala z vykonaného dokazovania.

Napokon sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že krajský súd vôbec nezdôvodnil, ako skúmal dopad nepriznania trov na sťažovateľku vzhľadom na jej pomery, keďže táto nevlastní žiaden hodnotný majetok a jej jediným príjmom je rodičovský príspevok a prídavky na deti.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo na súdnu inú právnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom a rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica č. k.: 13Co/942/2014-98, zo dňa 16.12.2014, boli porušené.

2. Základné právo na súdnu inú právnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom a uznesením Najvyššieho súdu SR č. k.: 2 Cdo 120/2015, zo dňa 28.1.2016, boli porušené.

3. *Uznesenie Najvyššieho súdu SR, č. k.: 2 Cdo 120/2015, zo dňa 28.1.2016 a rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica, č. k.: 13Co/942/2014-98, zo dňa 16.12.2014 v časti výroku o náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania sa zrušujú a vec sa vracia príslušnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.*

4. *Sťažovateľke sa priznáva náhrada trov konania za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava, porada s klientom, sťažnosť na ústavný súd) po 419,94 €, spolu s paušálnou náhradou trov konania po 8,58 €, spolu 1285,56 €, ktoré sú Najvyšší súd SR a Krajský súd Banská Bystrica povinní spoločne a nerozdielne uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky(...), do 15 dní od doručenia nálezu.“*

II.

2. Z rozsudku krajského súdu č. k. 13 Co 942/2014-98 zo 16. decembra 2014 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 4 C 132/2013-61 z 2. júna 2014 vo výroku o zamietnutí žaloby. Zároveň bol zmenený výrok o povinnosti žalobcu zaplatiť sťažovateľke trovy konania vo výške 3 221,73 €, a to tak, že sa sťažovateľke náhrada trov prvostupňového konania nepriznáva. Napokon bolo vyslovené, že sa jej nepriznáva ani náhrada trov odvolacieho konania. Podľa názoru krajského súdu z rozsudku okresného súdu nevyplýva, že by v tomto konkrétnom prípade skúmal, či v prerokúvanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na základe ktorých by bolo o trovách rozhodnuté tak, aby to neodporovalo dobrým mravom. Treba zohľadniť skutočnosť, že sťažovateľka obdarovaním získala majetkové hodnoty od žalobcu a žalobca vzhľadom na svoju chorobu bol nepochybne precitlivejší a nepriaznivo vnímal nezáujem sťažovateľky o jeho osobu. Sťažovateľka však tvrdí, že o zdravotnom stave žalobcu nevedela, a to práve pre jej vlastný zdravotný stav (bola tehotná). Nebola by za takéhoto stavu schopná žalobcovi výraznejšie pomôcť v jeho chorobe. Zo spisu však nevyplýva, že by žalobca o zdravotnom stave sťažovateľky vedel, a preto si jej nezáujem vysvetľoval veľmi citlivo. Za takéhoto stavu je dôvodné úspešnej sťažovateľke náhradu trov prvostupňového, ale rovnako aj odvolacieho konania nepriznať.

Rozsudok bol doručený právnomu zástupcovi sťažovateľky podľa rukou písanej poznámky 9. januára 2015.

3. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 120/2015 z 28. januára 2016 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 13 Co 942/2014 zo 16. decembra 2014. Podľa konštatovania najvyššieho súdu sťažovateľka v podanom dovolaní namietala, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP], ale tiež to, že rozsudok krajského súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP]. Namietala napokon, že nevlastní žiaden hodnotný majetok, pričom jej jediným príjmom je rodičovský príspevok a prídavky na deti. Nepriznanie náhrady trov je v tejto súvislosti podľa nej aj v rozpore s dobrými mravmi. Podľa názoru najvyššieho súdu vzhľadom na ustanovenie § 239 ods. 3 OSP treba považovať dovolanie proti výroku o náhrade trov konania za procesne neprípustné. Prípustnosť takéhoto dovolania by mohla založiť iba procesná vada konania v zmysle § 237 OSP. Sťažovateľka vady konania v zmysle tohto ustanovenia nenamietala a ich existenciu nezistil ani najvyšší súd. Sťažovateľkou tvrdená iná vada konania, resp. nesprávne právne posúdenie veci by boli relevantné iba vtedy, keby bolo dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné, čo však v danom prípade nie je dané. Vzhľadom na uvedené skutočnosti muselo byť dovolanie v zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu odmietnuté ako neprípustné.

III.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

6. Sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 120/2015, ako aj jeho uznesení z 28. januára 2016 pre porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu a vysporiadania sa s námietkou sťažovateľky o ne/existencii dovolacieho dôvodu podľa § 239 ods. 1 OSP, ale aj podľa § 237 písm. f) OSP dodáva, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom uznesení zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré nebolo možné konštatovať prípustnosť dovolania na základe dovolacieho dôvodu podľa § 239 ods. 3 OSP, ako aj podľa § 237 písm. f) OSP. Otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a ústavný súd vzhľadom na udržateľnosť záverov

najvyššieho súdu o neexistencii dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať do rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu.

Vzhľadom na to, že závery najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania sťažovateľky nemožno považovať za arbitrárne, obstoja vo svetle požiadaviek na ústavne udržateľné odôvodnenie konajúceho súdu a požiadaviek na spravodlivé súdne konanie, sťažnosť bolo preto potrebné v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

7. Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Rozsudok krajského súdu bol právnomu zástupcovi sťažovateľky doručený 9. januára 2015. Od tohto dátumu sa odvíjala zákonná dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu, ktorej posledný deň pripadol na 9. marec 2015. Sťažnosť odovzdanú na poštovú prepravu až 9. mája 2016 preto treba považovať za oneskorene podanú.

Vzhľadom na ustanovenie § 239 ods. 3 OSP, ako aj na argumentáciu, ktorú sťažovateľka v dovolaní uplatnila, možno konštatovať, že zákon v danom prípade *explicitne* vylučoval prípustnosť dovolania v danej veci. Za takéhoto stavu pri počítaní zákonnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde nebolo možné prihliadnuť na dátum doručenia dovolacieho uznesenia najvyššieho súdu.

8. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2016